

Vihreä henkireikä

Magnus Londen

Aina kun vierailee jossakin suurkaupungissa, pitäisi varata puistossa käynnille yksi päivä, tuntee kaupungin ruohonkorret varpaiden välissä ja uskaltaa hengittää keuhkojen täydeltä.

Silloin vasta voi väittää, että tuntee kaupungin, että kaupungista on tullut osa omaa itseä.

Sillä näin on: Kaupunki ei koskaan voi olla puistojaan parempi. Puistot tekevät kaupungin. Puistot paljastavat, missä määrin kaupunkilaistunut yhteiskunta aidosti välittää kansalaisistaan.

Tokiosta ja muista Japanin suurkaupungeista puita saa etsiä pitkään – isojen puistojen etsiminen on turhaa. Maapallon toisella laidalla, Los Angelesin autokaupungissa, ei ole ainuttakaan puistoa kävelymatkan päässä keskustasta; ensinnäkään käveleminen ei ole suotavaa, ja toiseksi liiketonttien tuhlaaminen vihreään hölynpölyyn on tarpeetonta. Kaupungin harvat vihreät laikut, hienot *country clubs*, ovat yksinomaan varakkaiden jäsentensä käytössä.

Tokio ja Los Angeles eivät siis todistettavasti välitä asukkaistaan.

Asuessani Pietarissa yhden syksyn aloin epäillä tilapäistä kotikaupunkiani: onko tämä kaupunki todella tehty ihmisille? Kaupunki, jossa autojen pakokaasut aiheuttavat kenelle tahansa astmaa; kaupunki, jossa roskat ja ruoantähteet koristavat porraskäytäviä; kaupunki, jossa paikallisia poliitikkoja ammutaan selkään keittiönikkunoiden läpi.

Tajusin, että minun oli käytävä puistossa.

Otin silloin kaksivuotiasta poikaani kädestä ja taioin arki-aamusta tai sunnuntai-illasta unenomaisen pakoretken. Se oli silkkaa pakoa todellisuudesta – sillä puistojen pyhä tehtävähän on juuri sitä – kaupunkilaisista huolehtimista.

Syksy

Liikuimme aina raitiovaunulla. Siitä tuli meidän juttu. *Tramvai*. Missä on tramvai?... tuolla on tramvai!... väärä tramvai... hm... ehkä tramvai ei tänään tulekaan... kävelläänkö... eikö?... missä on tramvai?... ja sellaista se useimmiten oli, että tramvai tuli kun tuli, joskus oikeasta suunnasta, toisinaan taas salakavalasti poikkikadulta; joskus siinä oli väärä numerokyltti, toisinaan taas oikea (tosin ”oikean” ja ”väärän” välinen raja on tässä yhteydessä häilyvä), ei sillä ollut niin väliä. Pääsimme kaikesta huolimatta useimmiten tavalla tai toisella perille näillä raskailla ja tärkeillä hirviöillä, jotka saattavat aiheuttaa rytmihäiriöitä ja saada hatarat jugendtalot huojumaan perustuksillaan.

Me joka tapauksessa rakastimme sitä. Minulla on raitiovaunussa otettu valokuva, jossa syksy on vangittu yhteen ainoaan hetkeen. Kaikki näyttää nuhriselta ja kuluneelta: väsähtäneet muoviset seinäpaneelit ja litistyneet viininpunaiset penkit, joita miljoonien babuškojen raskaat afterit ovat vuosikymmenien ajan tukehduuttaneet. Siinä poikani istuu, ikään kuin väärä mies väärällä paikalla, ja hän nauraa vaaleansinisin silmin, ja myös tädit hänen takanaan nauravat. Synkkään ajoneuvoon syttyy aurinkoinen hetki, valokuvapaperiin on liimautunut tätien ja meidän yhteinen riemu voitettuumme suurkaupungin hysterian ja arkipäivän ankeuden.

Tramvai ei oikeastaan ole lainkaan synkkä ajoneuvo. Se vain näyttää siltä. Tramvai on sopiva kulkuväline stoalaiselle kaupunkilaiselle, joka suhtautuu äkillisiin reittimuutoksiin olankohautuksella ja joka periaatteessa on menossa perille, mutta ei niinkään välitä *milloin* on perillä ja *missä* ”perillä” oikein sijaitsee. Tramvai on opettanut kaupunkilaisille, että järjestelmä aina oikkuilee ja että vastaan paneminen on täysin turhaa.

Sen sijaan tavalliset kaupunkilaiset ovat liikkeessaan hyvinkin määrätietoisia. Siksi metro kiittää täpötäynnä eteenpäin, kun raitiovaunu taas lönsyyttelee puolillaan.

Silti raitiovaunut ovat Pietarin ydintä; kaupungissa on maailman pisin raitiovaunuverkosto, joka mainitaan jopa Guinnessin ennätysten kirjassa. Olkoon metro kuinka tehokas ja mahtava tahansa, se on silti vain suhteellisen nykyaikainen ja turhamainen yritys kilpailla isovelvi Moskovan kanssa.

Mitä tehtiinkään piirityksen aikana keväällä 1943, kun epätoivoisesti tarvittiin jotakin, mikä viestittäisi toivoa tuulen kääntymisestä?

Ensimmäinen raitiovaunu sitten piirityksen alun pantiin kulkemaan Nevski prospektia pitkin. Uupunut ja nälän näännyttämä kansa pysähtyi riemuitsemaan. Tramvai symboloi kaupunkia ja normaalia kaupunkielämää, sitä elämää, jota kaikki niin kiihkeästi kaipasivat.

Sopii siis mainiosti ajaa raitiovaunulla numero 31 juuri *Primorski Park Pobedyyn* (Voitonpuisto meren rannalla), Krestovskin vihreään saareen.

Kuinka niin? Koska virallisen Leningradin lausumana sana *voitto* tarcoitti tietenkin aina piiritystä ja *Suurta Isänmaallista sotaa*. Voitonpuistoista (joita Pietarissa on kaksi ja muualla entisessä Neuvostoliitossa vielä lukemattomia muita – kaikki toistensa kaltaisia) on loogista kyllä muodostunut sankarikaupungin vapaustaistelua ylistäviä paikkoja. Tämä nimenomainen puisto ylistää myös voittoa entisestä rämeiköistä, jota nyt halkovat veistoksin reunustetut viivasuorat puistokadut. Ne näyttävät melkein yhtä leveiltä kuin keskustan prospektit, lukuun ottamatta sitä olennaista seikkaa, ettei täällä ole autoja. Täällä sen sijaan istutaan penkillä katselemassa ja rupattelemassa ja pureskelemassa leipää. Puiston halki kulkeva aivan liian leveä asfalttibulevardi on tietenkin luonnoton, mutta olen silti monesti yllättänyt itseni pitämästä siitä salaa – yhtä luonnottomasti. Tarkoitan siis: missä muualla mies voi aivan vapaasti leikkiä ja juosta alustalla, joka on yhtä pitkä, yhtä suora, yhtä leveä ja yhtä asfaltoitu kuin tämä?

Puisto on parhaimmillaan arkisin varhain aamupäivällä. Venäläiset ottavat aamut rauhallisesti, ja vain muutama eläkeläinen kuluttaa silloin puistonpenkkejä, muuten koko asfaltti ja kaikki ympärillä vapaasti rehottavat puistometsät, nurmikot ja kukat ovat omassa käytössä. Ehkä tämä on itsepetosta, mutta näin jälkikäteen muistan siitä Voitonpuistossa vietetystä syksystä vain sinisen taivaan ja punakeltaiset lehdet ja sen, kuinka heitimme melkein järven kokoiisiin lampiin kiviä ja ruokimme joutsenia ja juoksimme kilpaa ja potkimme palloa ja, no, kaikkea tätä voidaan kai pitää todellisena *voittona* järjestelmästä – se siis tarkoittaa sitä, että saa oleskella puistossa samaan aikaan kun toiset raatavat toimistoissa.

Jos hämäreiden metrokäytävien tyyli tunnelma välillä ärsyttää, puistosta voi löytää täydellisen vastakohtan. Siellä venäläinen on oma itsensä. Puistossa hän on tuttavallinen. Ikään kuin estot katoaisivat samalla hetkellä kun astuu Voitonpuistoon. Yhtäkkiä toisilleen tuntemattomat alkavat tervehtiä, saattavat jopa hymyillä, ja puistonpenkeillä istuvat tädit heittävät lapsille pari iloista sanaa – lapset ja aikuiset jopa ruokkivat yhdessä joutsenia.

Edempänä puistokadut ja mutkittelevat polut kohtaavat pyöreällä, kukin koristetulla *Tsentralnaja Ploštšadilla* (Keskusaukiolla), josta suora asfalttiorjitus, varsinainen puistoteiden jättiläinen, syöksyy kohti Kirovin stadionia, joka alun perin valmistui 1950-luvulla, mutta joka kunnostettiin vuoden 1980 Olympiakisoja varten. Nykyään stadion on kuitenkin aika autio ja katsomoissa on yleisölle tilaa aivan liikaa, sillä riittävästi katsojia vetäviä jalkapallojoukkueita tai muita tapahtumia ei ole.

Paitsi tietysti ralliautot.

Eräänä sunnuntaina tulemme puistoon. Säntäilemme puiden välissä ja lammen ohi vailla määränpäättä, nautimme vain olostamme. Kun lähestymme Kirovin stadionia huomaan yhtäkkiä, miten paljon autoja ja ihmisiä täällä on – ja onpas täällä kamala meteli, ja hitto vie, täällähän on rallikilpailu! Kuin taikaiskusta vapaus muuttuu miehiseksi joukkopsykoosiksi, ja siinä me sitten muutaman tunnin seisomme toljottamassa ohi kiitäviä ritareita autoissaan, jotka kehtaavat polttaa kumia meidän voiton- ja vapaudenpuistossamme.

Olimme kuitenkin monen kuukauden ajan saaneet nauttia makeasta voitosta, Park Pobedyssä olimme kylpeneet voitontunteessa, ja huomanneet, ettei Pietari ole Tokio tai Los Angeles.

Ilman sitä oivallusta en olisi pystynyt palaamaan Pietariin.

Kesäpäivä

Olin jo kauan toivonut pääseväni puistoon venäläiselle piknikille. Olin kateellisen seurannut niitä sivusta. Olin nähnyt kuinka päivä alkaa urheilulla, jatkuu salsikkia grillaamalla, kuinka tunnelma muuttuu iloisemmaksi kunnes lopuksi tanssitaan valkeassa yössä. Suurin piirtein niin minä halusin sen olevan.

Halusin tanssia omassa puistossani omassa Pietarissani.

Eräänä heinäkuun lauantaina muutama vuosi rallikisan jälkeen Marina ottaa minut mukaan piknikille. Aleksei, Ivan, Juri, Andrei, Irina sekä teinikäiset Igor ja Jevgeni lähtevät mukaan. Kaikki muut ovat nelissäkymmenissä, aitoja pietarilaisia ja vanhoja opiskelukavereita. He näyttävät ihan tavallisilta. Yksi on pitkä ja hoikka. Toinen on lyhyt ja pyöreä, ja kuka mitäkin.

Aloitamme tosiaankin pelaamalla jalkapalloa. Sitä puistoissa harrastetaan. Viereisellä kentällä rotevat ukot käyvät omaa otteluaan, joka ei nähtävästi ratkea maalien määrän vaan laukaisun voimakkuuden perusteella. Kummassakin joukkueessa on yksi erityisen tukeva vanha äijä, jolla on tanakat sääret ja kaljamaha. Nämä kaksi pelaajaa vain lönyttävät kentällä. He eivät osallistu puolustuspeliin, enimmäkseen he vain seisovat viidentoista metrin päässä maalista odottamassa syöttöä. Ja kun syöttö tulee, he lataavat, leimahtavat salamana ja ampuvat kanuunalaukauksen, joka syöksyy ilman halki kohti maalia, niin että maalivahti ei voi kuin anoa armoa ja väistää.

Rakastan tätä puistoa myös sen vuoksi. Viihde on taattua.

Omassa ottelussamme juostaan hysteerisesti edestakaisin, vaikka laukaukset eivät olekaan yhtä tarkkoja, ja noin tunnin pelattuamme kaksi ystävällistä ja valtavan pitkää tyyppiä – isoisä ja poika – keskeyttää pelimme. He haluavat pelata koripalloa, ja me luovutamme sivistyneesti kentän heille ja he kiittävät yhtä kohteliaasti – mikä todistaa, että puistot tuovat esiin ihmisen parhaat puolet. Seuraavaksi saslikki! Ajamme autolla noin 65 metriä eteenpäin, ja sillä matkalla Aleksei melkein ajaa oikean etupyörän isoon kuoppaan, mutta se on aivan normaalia, ja sillä aikaa kun me haemme sopivaa paikkaa, porukka alkaa salamannopealla venäjän kielellä kinastella pääni yläpuolella. He tuntuvat sanovan, että Magnuksen tulee saada vain parasta, *kaikkein parasta*, ja katsokaa pilviä, kohta voi tulla sade, ja sitä ja tätä, tavanomaista venäläistä jahkaamista, kunnes minut lopulta komenetaan takaisin autoon.

Traagista kyllä sanomme: Hyvästi Voitonpuisto, terve Martinovka!

Eikä vieras (minä) voi sille asialle yhtään mitään.

Martinovka on uusi, hieno pieni asuinalue Pietarin pohjoisosassa.

Paritaloja ja nurmikoita. Paritaloja ja uima-altaita. Paritaloja ja autotalleja. Lyhyesti: Pohjolan Venetsian *Amerikka*.

Juri asuu pohjoispuolen rivitalon päädyssä. Sieltä on näkymät karulle ei-kenenkään-maalle, ja vasta kaukana hämöttää tavanomainen lähiögetto, jonka betoniset kerrostalot seisovat tiiviissä ja täsmällisessä järjestyksessä Neuvostoliiton vappuparaatien tapaan, mutta tällä hetkellä olemme siitä todellisuudesta hyvin etäällä. Grilli sytytetään. Sauna kytketään päälle. Pöytään tuodaan valtava määrä nälkäisten jalkapallonpelaajien toiveruokaa – kanaa ja hedelmiä, pihvejä ja vihanneksia. Istumme ulkona Jurin pienellä terassilla, ja koska tämä on uusi Venäjä, meille tarjotaan olutta ja viiniä – votkasta ei tietoaakaan – mutta me juomme kuitenkin maljat ja saunomme kummalliset villamyssyt päässä ja pelaamme backgammonia *lauteilla*, hyppäämme taivasalla alasti uima-altaaseen, ja koska skoolaaminen aina ennemmin tai myöhemmin johtaa hihittelyyn, hihittelemme ja juttelemme maitopakkauksista vähintään tunnin ajan.

Miksi ihmeessä juuri maitopakkauksista?

Koska niitä saamme kiittää tästä illasta. Juri on maitoalalla, tai oikeastaan hän siis ei ole maitoalalla vaan maito*pakkau*sialalla – hän painottaa eroa – hän on käynyt opintomatalla lännessä, ja nyt hän on rikastunut.

– Opimme, että pakkauksia voi ja pitää suunnitella, niistä pitää tehdä tyylikkäitä ja moderneja, ja samalla sisällön määrää pitää vähentää, mutta hintaa korottaa. Siis yksinkertaisesti myydä vähemmän maitoa kalliimpaan hintaan. Tiedän, että teille se on itsestään selvä asia, mutta Venäjällä se on uusi oivallus. Ja erittäin kannattava, hän sanoo ja pyörittää vihjailevasti silmiään.

Ja kaikki höröttävät makeasti.

Yöstä tosiaankin tulee melko valkea, musiikki laitetaan soimaan ja kaikkien silmät kiiltävät, mutta minä vain uneksin kaivatusta tanssista puistossa, ja kun me kaikki joskus keskiyön jälkeen lopulta tanssimme kuun alla hitaita, päätän, että tämä pieni nurmilaikku – sillä tässä vaiheessa olemme paljain jaloin – saa luvan käydä tilapäisestä voitonpuistosta, ja niin unelmasta tulee totta, ja jälleen kerran vien järjestelmästä voiton.

Lehdet putoavat

Ripein askelin sillan yli Jelagininsaareen. Syöksysukellus loistaviin keltaisiin lehtiin. Eteenpäin, eteenpäin! Pari sipsuttelevaa askelta toisen pienen sillan yli, sitten vihdoin perillä. Ympärilläni oleva satumetsä näyttää aivan samantyyppiseltä kuin se, jossa kolme rohkeaa pukkiä narrasi peikkoja. Lehmukset kumartuvat veden ylle, uljaitten lehtikuusten sormet harittavat joka suuntaan ja punaiset vaahteranlehdet putoilevat hiljaa veteen. Kalenterin mukaan on syyskuun loppu, ja puhaltaessani ilmaa keuhkoistani lammen ylle näen ensi kertaa kuuteen kuukauteen hengitykseni. Se vain korostaa Jelaginin taianomaisuutta, ja kun tuuli tuo mukanaan hitaitten venäläisten kitaraballadien sointuja, on kaikki yhtä ihanaa taikaa.

Pietari saattaa olla viiden miljoonan asukkaan kaupunki – likainen ja täynnä pakokaasuja aivan kuten mikä tahansa metropoli, mutta Jelagin on saanut olla rauhassa jo yli kahdensadan vuoden ajan. Vuoteen 1917 asti Pietarin puistoista vain kolmannes oli avoinna yleisölle; esimerkiksi Jelagin oli yksinomaan hovin sisäpiirin turvapaikka, mutta vallankumouksen jälkeen kaikki puistot avattiin yleisölle, myös Jelagininsaari. Kaksikymmenluvulla nuori neuvostovaltio määritteli kaupunginpuistojen uuden ilmeen: oli luotava ”suurenmoinen ulkoilmakerho ja tarjottava luonnon helmassa runsaasti erilaisia, kiinnostavia kulttuurin ja valistustyön, fyysisen kulttuurin, vapaa-ajanvieton ja virkistyksen muotoja”. Uusi puistomalli otettiin käyttöön koko maassa, ja nimekseen se sai ”Kulttuurin ja virkistyksen puisto”.

Kuin taikaiskusta myös Jelaginista tuli neuvostoliittolainen ”kulttuuripuisto”, joskin muodoltaan muita villimpi.

Sarkasmiin ei kuitenkaan ole aihetta. Saari on kaupungille elintärkeä. Kesäisin puistossa vuokrataan polku- ja soutuveneitä, ja talvisin siellä luistellaan ja suihkitaan potkukelkalla. Puistossa näkee kuinka kevät voittaa talven ja syksy seuraa kesää; siellä voi tarkkailla näitä hitaita vuodenaikojen vaihteluita, jotka kaupungissa taas imeytyvät ja suodattuvat betonikomplekseihin, niin että ne häviävät näkymättömiin.

Jelaginin hiljainen kausi ajoittuu syksyyn, ja saari on silloin parhaimmillaan. Siis juuri nyt. Suuret iloiset ihmisjoukot häipyvät, kun ilma on jo liian kylmä polkuveneilyyn mutta vielä liian lämmin potkukelkkailuun. Voit koko lailla yksiksesi kävellä polkuja pitkin ja antaa puunlatvoihin kiinnitetyistä kaiuttimista virtaavien kitaraballadien viedä mukanaan. Voit nähdä kuinka ihmiset pelaavat tennistä talvitakeissaan, villamysyissään ja lapasissaan. Voit nähdä tyhjiään olevia linnunpönttöjä. Voit nähdä isoäitejä kävelemässä käsi kädessä lastenlastensa kanssa ja äitejä (vaan ei isiä) vauvoineen, jotka on lammasturkeissa sullottu lastenvaunuihin. Voit myös nähdä pieniä huvipuistoja, jotka on kääritty talveksi pakettiin kuin joululahjat, ja jopa uuden tivolin, *Café 33*, joka tänä kylmänä maanantaisena iltapäivänä urheasti pitää ovensa auki. Ei yhtään asiakasta, mutta kylläkin kaksitoista työntekijää. Toki siellä ollaan tilanteen tasalla. Pietarissa syödään jäätelöä ulkona myös silloin, kun ulkona on kylmempää kuin pakastimessa. Miksi siis ei voisi ajaa karusellia tai huristella radioautolla?

Matkalla rantaan avautuu näkymä, joka on lähes yhtä pittoreski kuin taiteilija Ivan Hrutskyn Venäläisessä museossa esillä oleva öljymaalauksen *Näkymä Jelaginilta* (1839): kaksi nuorta hienostonaista kävelee kesäisen yltäkyläisessä saarimaisemassa, ja taustalla näkyvät samat lammet ja samat puut, jotka vielä tänä päivänä ovat koko saarelle tunnusomaisia.

Edessäni nuoripari suutelee keskittyneesti, ja kolme yksinäistä ja tympääntynyttä eläkeläistä istuu kukin omalla penkillään tuijottaen joelle tyhjin katsein – nuoren parin intohimo ei heitä enää ilahduta. Eivät he paheksu, rutiini vain on kovettanut heidät. Jokainen iäkäs pietarilaistäti on tottunut näkemään intohimoa Jelaginissa jo seitsemän- tai kahdeksankymmenen vuoden ajan.

Sillä nuoret ja rakastavaiset tulevat aina Jelaginiin. Se on Pietarin romanttisin paikka.

Ivan Jelagin oli keisarinna Katariina Suuren rakastaja, ja 1790-luvulla hän loi puistoidyllin, kaikki lammet, luonnonvaraiset puutarhat ja paviljongit, ja vielä saaren itäpäädyn palatsirakennuksen perustan. Mutta vasta 1820-luvulla palatsi sai nykyisen muotonsa, kun keisari Aleksanteri I

antoi italialaiselle arkkitehdille Carlo Rossille tehtäväksi sen uudistamisen. Rossin uusklassisessa palatsissa oli korinttilaisia pylväskäytäviä ja sisätilat olivat suurellesesti koristeltuja. Keisariperhe piti sitä niin suuressa arvossa, että Rossi myöhemmin nimitettiin kaupungin hoviarkkitehdiksi. Jelaginin palatsia sekä siihen liittyvää kasvihuonetta ja keittiörakennusta entistetään paraikaa ulkomaisin varoin, hanke on osa laajaa panostusta, jonka tavoitteena on palauttaa entiselleen Maailmanperintöluetteloon merkitty Pietarin klassinen keskusta.

Vastakkaisella suunnalla pienet hiekkapolut kiemurtelevat hevostallin ja tilapäisen jalkapallokentän ohi, ne mutkittelevat lampien välissä kuin lui-kerteleva käärme. Länsikärjessä Jelagin päättyy äkisti muuriin, jota vartioi kaksi kivileijonaa. Se on varhainen neuvostoliittolainen luomus vuodelta 1926, ja eläimet – kuten muurikin – näyttävät tosiaan aika väsähtäneiltä, ja yhä väsyneemmiksi ne tulevat, sillä näitä neuvostopetoja ei tulla koskaan ruokkimaan millään Maailmanperintörahoilla.

Täällä muurin luona minulta lopulta karisee harhaluulo, ettei Pietari välittäisi asukkaistaan. Onhan joku sentään pohtinut, suunnitellut ja päättänyt, että puolitoista saarta – Jelagin ja Krestovski – saa pysyä vihreänä.

Epäilijät tulkoot itse jonakin iltana vallille ja nostakoot katseensa kohti avomerta ja horisonttia.

Tämä ei ole mikä tahansa kivivalli.

Tässä paikassa pietarilainen auringonlasku otetaan vastaan.

KOE ITSE

Primorski Park Pobedy ja Jelagininsaari (Jelagin Ostrov)

Приморский Парк Победы и Елагин остров

→ Park Pobedy sijaitsee Krestovskinsaarella. Krestovskilta pääsee kävelysiltää Jelagininsaarelle.

M Крестовский остров (Krestovski ostrov)

Saaret ovat tärkeitä paikkoja niille, jotka haluavat rauhoittua tai mielivät nähdä kuinka kaupunkilaiset itse rentoutuvat. Jelaginissa peritään toisinaan nimellinen sisäänpääsymaksu.

Park Sosnovka

Парк Сосновка

→ Светлановский пр. (Svetlanovski prospekt)

M Удельная (Udelnaja) tai Пионерская (Pionerskaja)

Iso metsän tapainen puisto.

Kesäpuisto

Летний сад (Letni Sad)

Puistoon pääsee keskustasta kävellen. Sisäänkäynti Fontanka-kanavan ja Nevan kohtauspisteeseen länsipuolelta, tai etelästä Moikan puolelta.

Todellinen keidas kaupungin hälinän keskellä! Puistossa sijaitsee kaupungin vanhin kivitalo, Pietari Suuren vaatimaton kesäpalatsi vuodelta 1714. Teehuoneessa ja Kahvihuoneessa järjestetään taidenäyttelyjä. Puisto on avoinna talvisaikaan klo 8–20 ja kesäaikaan klo 8–22. Vähäinen pääsymaksu peritään.

Aleksandrovskin puisto

Александровский парк (Aleksandrovski park)

M Горьковская (Gorkovskaja)

Sykkivä puisto, jossa aika ei milloinkaan tule pitkäksi, siitä huolehtivat tivoli, teatteri ja iloiset ulkoilmaravintolat. Sekä lapset että aikuiset viihtyvät puistossa. Osta venäläistä olutta jostakin monista kioskeista, niin tunnet olevasi syntyperäinen pietarilainen.

Tsaarinajan palatsikaupungit, esimerkiksi Oranienbaum (Lomonosov) ja Pavlovsk, ovat upeiden maisemapuistojen ympäröimiä ja ilman muuta päivätken arvoisia. Niissä voi ihastella "luonnonkaunista puistoa", Venäjän vastinetta Englannin puistojen klassiselle tyylille. Löydät ohjeet, miten pääset sinne, Koe itse -kohdasta "Leipurinpoika, josta tuli kaupungin keisari" -luvun jälkeen.
